

Het Ministerie van Defensie
Postbus 20701
2500 ES 'S-GRAVENHAGE

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

J.B. Groot

BEL/RSO

1 | 4

Betreft: Ontwerp besluit defensiegereedheid fysieke leefomgeving

Excellentie,

De provincie Noord-Holland onderschrijft het belang van een goed voorbereide en inzetbare krijgsmacht. De actuele veiligheidssituatie vraagt om voldoende ruimte voor opleiding, training, logistiek en onderhoud. Daarom hebben wij ons ook steeds constructief opgesteld bij de totstandkoming van het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie en werken wij graag mee aan de uitvoering van de behoeften die hierin zijn vastgesteld. Daarbij hebben we ook steeds aandacht gevraagd voor andere ruimtelijke opgaven en de impact die defensieactiviteiten heeft op onze inwoners, ondernemers en natuur. Dat geldt zeker ook voor de gereedstellingsactiviteiten waar het ontwerp besluit defensiegereedheid fysieke leefomgeving over gaat. Wij vinden een zorgvuldige toepassing van tijdelijke afwijkingen van regels voor de fysieke leefomgeving van groot belang, evenals tijdige afstemming met medeoverheden en communicatie met inwoners en belanghebbenden in de provincie Noord-Holland.

Het ontwerpbesluit defensiegereedheid fysieke leefomgeving is voor Noord-Holland relevant. Het regelt onder meer de gereedstellingsactiviteiten voor het militaire vliegveld De Kooy en het Complex Nieuwe Haven in Den Helder, het Waddenzeegebied en mogelijk militaire terreinen die nog nader worden aangewezen voor oefeningen met onbemande luchtvaartuigen. Ook de Wieringermeerpolder maakt, als bestaand laagvlieggebied voor helikopters (B11), onderdeel van dit ontwerpbesluit.

De provincie Noord-Holland vraagt uw aandacht voor de volgende punten.

1. Maak de geografische reikwijdte volledig en concreet

Het ontwerp bevat op meerdere punten nog open onderdelen, waaronder de bijlage bij de ministeriële regeling met locaties voor activiteiten met en tegen onbemande luchtvaartuigen. Daarmee is nog niet duidelijk waar deze activiteiten feitelijk kunnen plaatsvinden, terwijl mogelijk het Complex Nieuwe Haven in Den Helder daaronder valt.

Verzenddatum

Kenmerk

RSO170826HG1

Uw kenmerk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

De provincie verzoekt om alle locaties, deelgebieden, eventuele vliegzones en relevante tijdvensters vóór inwerkingtreding concreet vast te leggen en openbaar beschikbaar te stellen.

2. Borg een zorgvuldige bescherming van Waddenzee, Natura 2000 en beschermde soorten

Het Waddenzeegebied en de Noordzeekustzone kennen hoge natuurwaarden en zijn sterk verweven met recreatie, visserij, scheepvaart en andere maatschappelijke functies. Het ontwerp maakt onder meer snelvaren op de Waddenzee tussen Marsdiep en Marnewaard mogelijk. Daarnaast kunnen diverse gereedstellingsactiviteiten vanaf schietrange Vliehors impact hebben op het Noord-Hollandse deel van de Waddenzee en Texel. We benadrukken per activiteit de noodzaak van de gereedstellingsactiviteit te bezien en de impact op de natuurwaarden zo beperkt mogelijk te maken.

De provincie Noord-Holland stelt voor om daartoe per activiteit vooraf helder te maken en met ons te delen:

- welke natuurwaarden en soorten mogelijk worden geraakt;
- welke perioden, gebieden en omstandigheden worden uitgesloten, bijvoorbeeld broed-, rust- en trekperioden;
- welke mitigerende maatregelen worden toegepast;
- hoe monitoring en evaluatie plaatsvindt en wanneer activiteiten worden aangepast of stilgelegd.

Het ontwerp besluit bevat voor diverse activiteiten een registratie- en onderzoeksplicht voor Defensie. We roepen op om deze verplichtingen te benutten voor transparante monitoring.

3. Zorg voor inzichtelijke veiligheidswaarborgen in Den Helder

Complex Nieuwe Haven en de locaties Smeerenburg en Spitsbergen worden in het ontwerp aangewezen voor onder meer jetpack-oefeningen, dubbel afmeren van schepen met munitie, opslag van munitie, brandstoffen en gevaarlijke stoffen en tijdelijke overslag van gevaarlijke stoffen en materialen.

De provincie Noord-Holland verzoekt om per activiteit onder meer te regelen:

- welke maximale hoeveelheden, veiligheidsafstanden en gebruiksvoorwaarden gelden;
- hoe cumulatie van risico's van meerdere activiteiten op het terrein wordt beoordeeld;
- hoe de veiligheidsregio, gemeente, omgevingsdienst, havenautoriteit en provincie tijdig worden geïnformeerd;
- welke procedure geldt bij incidenten, afwijkingen en klachten.

Voor opslag van munitie en gevaarlijke stoffen vraagt de provincie specifiek om de risicoberekeningen, veiligheidscontouren en de uitkomsten van de voorgeschreven monitoring tijdig te delen met de relevante bevoegde gezagen. Het ontwerp voorziet al in berekeningen van explosieaandachtsgebieden en plaatsgebonden risico; die

informatie is noodzakelijk voor de uitoefening van provinciale taken in de omgeving van defensielocaties.

Bovenstaande aandachtspunten zullen we ook inbrengen tijdens de botsproef die uw ministerie gaat organiseren, in overleg met de gemeente Den Helder en de provincie Noord-Holland.

4. Pas dual use toe bij het gebruik van onbemande systemen

In onze reactie op de ontwerp Wodg en in onze zienswijze op het ontwerp NPRD hebben wij aandacht gevraagd voor het verder uitbouwen van onze civiel-militaire samenwerking. Wij zouden graag zien dat Defensie bij het ontwikkelen van de voor dual use bruikbare systemen en procedures nauw samenwerkt met civiele drone en counter drone operators. En ook kansen die de gereedstellingsactiviteiten bieden voor dual use verder met ons verkent. Voor de beveiliging van de Noordzee infrastructuur en de ontwikkeling van logistieke operaties op de Noordzee is deze samenwerking van cruciaal belang. We sluiten ons daarom ook volledig aan bij de reactie van Den Helder Airport.

5. Regel toezicht, handhaving en gegevensuitwisseling expliciet

De toelichting geeft aan dat het ontwerp in beginsel geen institutionele wijziging brengt in toezicht en handhaving. De Inspectie Leefomgeving en Transport blijft voor een belangrijk deel van de activiteiten op militaire terreinen het bevoegd gezag.

De provincie Noord-Holland vraagt om dit uitgangspunt operationeel uit te werken en bijvoorbeeld vast te leggen:

- welk bestuursorgaan per activiteit toezicht houdt en handhaaft;
- hoe meldingen, klachten en incidenten worden geregistreerd en afgehandeld;
- welke gegevens Defensie periodiek verstrekt over gebruik, aantallen, tijden, emissies, geluid en veiligheidsincidenten;
- hoe de provincie, gemeenten en omgevingsdiensten toegang krijgen tot actuele informatie over de toepassing van de tijdelijke afwijkingen;
- hoe wordt gehandhaafd wanneer activiteiten buiten de aangewezen locatie, tijd, intensiteit of voorwaarden plaatsvinden.

Een gezamenlijk uitvoerings- en informatieprotocol voor de Noord-Hollandse locaties is hiervoor wenselijk.

6. Versterk de omgevingscommunicatie en regionale afstemming

Voor militaire luchtvaart bevat het ontwerp al het uitgangspunt dat Defensie bij afwijkende tijden en grootschalige oefeningen communiceert met omwonenden en lokale overheden. De provincie vraagt om dit niet te beperken tot luchtvaartactiviteiten, maar te laten gelden voor alle activiteiten die merkbare gevolgen kunnen hebben voor de leefomgeving. Daarbij gaat het in Noord-Holland in ieder geval om De Kooy, Complex Nieuwe Haven, het Waddenzeegebied, de Wieringermeerpolder en eventuele nader aan te wijzen drone-oefenlocaties.

Wij vragen om tijdige, toegankelijke en gebiedsgerichte communicatie. Regelmatig overleg met de provincie, gemeenten Den Helder, Texel en Hollands Kroon, omgevingsdiensten, veiligheidsregio, havenautoriteit, terreinbeheerders en natuurorganisaties is belangrijk, uiteraard voor zover de staatsveiligheid dat toestaat. Bij het NPRD heeft uw ministerie voorgesteld om regionale commissies in te stellen naar het model van de COVM (Commissie Overleg en Voorlichting Milieu). Wij juichen het van harte toe dat deze er komen en ook overleg over de uitvoering van de gereedstellingsactiviteiten gaat behelzen.

7. Beperk de tijdelijke afwijkingen en evalueer aantoonbaar

Het ontwerp kent voor verschillende artikelen een geldigheid van vijf jaar. De provincie acht het essentieel dat tijdelijke afwijkingen daadwerkelijk tijdelijk, proportioneel en controleerbaar blijven. Wij suggereren u daarom te bepalen:

- dat de afwijking alleen wordt toegepast als deze aantoonbaar noodzakelijk is voor gereedstelling;
- dat toepassing wordt begrensd tot het minst belastende alternatief;
- dat per activiteit jaarlijks wordt gerapporteerd over noodzaak, gebruik, effecten, klachten, incidenten en getroffen maatregelen;
- dat een onafhankelijke evaluatie plaatsvindt vóór eventuele verlenging of structurele verankering;
- dat provincie en andere betrokken overheden bij die evaluatie worden betrokken.

Tenslotte

De provincie Noord-Holland wil constructief samenwerken aan defensiegereedheid. Dit vraagt om een regeling die niet alleen snelheid biedt, maar ook duidelijkheid over locaties en grenzen, bescherming van natuur en leefomgeving, aantoonbare veiligheidswaarborgen, goed uitvoerbaar toezicht en actieve communicatie met de omgeving. Met de voorgestelde aanvullingen kan het ontwerpbesluit beter uitvoerbaar, transparanter en maatschappelijk beter inpasbaar worden.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,
namens dezen,

Sectormanager Ruimtelijke Strategie en Opgaven

Mw. S. van der Meij

Deze brief is digitaal vastgesteld en daarom niet ondertekend.